

Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

УДК 336.7

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.15382002>

Фондовий ринок України в еру фінансових технологій

Грубляк Оксана Михайлівна

к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів і кредиту,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича,
вул. Коцюбинського, 2, Чернівці, Чернівецька область, Україна, 58012,
o.grublyak@chnu.edu.ua,
<https://orcid.org/0000-0002-7198-9747>

Жаворонок Артур Віталійович

к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів і кредиту,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича,
вул. Коцюбинського, 2, Чернівці, Чернівецька область, Україна, 58012,
a.zhavoronok@chnu.edu.ua,
<https://orcid.org/0000-0001-9274-8240>

Прийнято: 01.05.2025 | Опубліковано: 10.05.2025

***Анотація.** Сучасні тенденції цифровізації та інноваційних трансформацій у фінансовому секторі зумовили стрімкий розвиток FinTech, які істотно змінюють функціонування фондових ринків у глобальному та національному контекстах. Зокрема, FinTech впливає на структуру ринку, поведінку інвесторів, способи залучення капіталу, підвищення ліквідності, зниження транзакційних витрат та ризиків. В Україні ці процеси*

супроводжуються додатковими викликами, пов'язаними з воєнним станом, економічною нестабільністю та обмеженістю інституційної підтримки. Метою цього дослідження є аналіз впливу фінансових технологій на фондовий ринок. У дослідженні застосовано методи структурованого літературного огляду, узагальнення для інтеграції результатів різних досліджень, формування цілісного бачення впливу фінансових технологій на фондовий ринок. Здійснено класифікацію досліджень за напрямками та виявлено домінуючі тематики, що розкривають особливості взаємодії FinTech і фондових ринків. У процесі дослідження виокремлено шість основних напрямів впливу фінансових технологій на фондовий ринок: прискорення швидкості передачі інформації, що забезпечує оперативне реагування учасників на ринкові зміни; підвищення точності та прозорості інформації, зумовлене впровадженням цифрових технологій та відкритих платформ; зниження торговельних витрат завдяки автоматизації процесів і зменшенню ролі посередників; підвищення ефективності торгівлі через застосування алгоритмічної торгівлі та високочастотних систем; сприяння технологічному розвитку ринку, включаючи оновлення інфраструктури та інтерфейсів; стимулювання інновацій, що проявляється у розвитку нових фінансових інструментів і моделей взаємодії на ринку. Водночас впровадження цих технологій потребує зваженого підходу до управління ризиками, розвитку цифрової грамотності та адаптації нормативно-правової бази, особливо в країнах із нестабільною економічною ситуацією, як-от Україна.

Ключові слова: *FinTech, цифровізація, інновації, торговельна ефективність, інформаційна прозорість.*

The Ukrainian Stock Market in the Era of Financial Technologies

Hrubliak Oksana

PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Finance and Credit, Yuriy Fedkovych
Chernivtsi National University,
2 Kotsiubynskoho Str., Chernivtsi, Chernivtsi Oblast, Ukraine, 58012,
o.grublyak@chnu.edu.ua,
<https://orcid.org/0000-0002-7198-9747>

Zhavoronok Artur

PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Finance and Credit, Yuriy Fedkovych
Chernivtsi National University,
2 Kotsiubynskoho Str., Chernivtsi, Chernivtsi Oblast, Ukraine, 58012,
<https://orcid.org/0000-0001-9274-8240>

Abstract. *Modern trends in digitalization and innovative transformations in the financial sector have led to the rapid development of FinTech, which significantly changes the functioning of stock markets in both global and national contexts. In particular, FinTech affects market structure, investor behavior, methods of capital raising, liquidity enhancement, reduction of transaction costs and risks. In Ukraine, these processes are accompanied by additional challenges related to martial law, economic instability, and limited institutional support. The aim of this study is to analyze the impact of financial technologies on the stock market. The research uses the methods of structured literature review and synthesis to integrate the results of various studies and form a holistic view of the impact of financial technologies on the stock market. A classification of studies by directions was carried out, and dominant topics were identified that reveal the peculiarities of the interaction between FinTech and*

stock markets. In the course of the study, six main directions of the influence of financial technologies on the stock market were identified: acceleration of information transmission speed, which ensures prompt reaction of participants to market changes; increase in the accuracy and transparency of information due to the implementation of digital technologies and open platforms; reduction of trading costs through process automation and reduction of the role of intermediaries; increase in trading efficiency through the use of algorithmic trading and high-frequency systems; promotion of technological development of the market, including the updating of infrastructure and interfaces; stimulation of innovation, which is manifested in the development of new financial instruments and models of market interaction. At the same time, the implementation of these technologies requires a balanced approach to risk management, the development of digital literacy, and the adaptation of the regulatory framework, especially in countries with an unstable economic situation, such as Ukraine.

Keywords: *FinTech, digitalization, innovation, trading efficiency, information transparency.*

Постановка проблеми. У сучасному світі технологічний прогрес значно змінює всі сфери економіки, зокрема фінансовий сектор. Впровадження новітніх фінансових технологій (FinTech), таких як автоматизація торгівлі, високочастотна торгівля, блокчейн та штучний інтелект має суттєвий вплив на фондові ринки, підвищуючи їх ефективність, прозорість і доступність. У контексті України ці технології відкривають нові можливості для розвитку фондового ринку, зокрема через зниження транзакційних витрат, підвищення ліквідності та залучення нових інвесторів. Однак разом із цими можливостями виникають і нові виклики, серед яких необхідність оновлення регуляторної бази, забезпечення безпеки операцій тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасних умовах цифрової трансформації економіки фінансові технології стали потужним чинником змін у

фінансовому секторі. Аналіз наукових публікацій свідчить про існування кількох ключових напрямів досліджень, пов'язаних із впливом FinTech на фондовий ринок, кожен з яких розкриває окремі аспекти цієї взаємодії. Теоретичне обґрунтування суті FinTech та цифровізації фінансового сектору досліджено у працях Шкарлета С. та ін. [1], які визначають FinTech як нову форму фінансової взаємодії, засновану на цифрових інноваціях. Подібну позицію займає і Боженко В. [2], що аналізує вплив цифровізації на трансформацію фінансових інструментів. Також у цьому контексті заслуговують на увагу роботи Сундук Т. та ін. [3] щодо української специфіки впровадження цифрових технологій та Балицької М. та ін. [4], які описують FinTech як рушійну силу розвитку фінансових ринків.

Дослідники приділяють значну увагу вивченню впливу FinTech на міжнародні фінансові ринки та традиційні фінансові установи. Haddad С. та ін. [5] показують, що FinTech-стартапи змінюють конкурентне середовище банківського сектору, підвищуючи ефективність, але й посилюючи ризики. Коваленко Ю. [6] узагальнює глобальні тренди FinTech у контексті цифровізації. Дослідження Дунської А. та ін. [7], Григораш О. та ін. [8] доповнює ці висновки аналізом формування глобального FinTech-ринку.

Блокчейн та цифрові валюти як FinTech-інструменти в інфраструктурі фінансового ринку досліджуються у працях Вергелюк Ю. [9, 10], де аналізується потенціал блокчейн у підвищенні прозорості та безпеки; Hrubliak O. та ін. [11], які стосуються перспектив використання цифрових валют центральних банків. Особливості застосування фінансових технологій на фондовому ринку вивчають Nguyen T. [12] – аналізує впровадження FinTech у фондовий ринок В'єтнаму, Yang M. [13] і Zhao Z. [14], які акцентують на впливі FinTech на ринкову волатильність, пов'язану з алгоритмічною торгівлею. Breidbach С. та ін. [15] порушують важливу проблему етичних викликів у сфері фінансових технологій.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. В умовах глобальних економічних змін та швидкого розвитку фінансових технологій

важливо розглянути як ці інновації можуть сприяти покращенню функціонування фондового ринку України, а також, які ризики і проблеми вони можуть викликати. У цьому контексті стаття спрямована на вивчення впливу фінансових технологій на фондовий ринок України та визначення перспектив для його подальшого розвитку.

Формулювання цілей статті. Метою цього дослідження є аналіз впливу фінансових технологій на фондовий ринок, зокрема оцінка їхнього впливу на ефективність торгівлі, зниження торгових витрат, покращення прозорості операцій та забезпечення безпеки на ринку. Основне завдання полягає в дослідженні сучасних технологічних інновацій і визначенні їхнього потенціалу для модернізації фондового ринку в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фінансові технології – це продукт епохи Індустрії 4.0, що означає поєднання технологій та фінансових послуг. Цей сучасний актив орієнтований на клієнтів завдяки своїм унікальним характеристикам: він є зручним, ефективним, прозорим та автоматизованим. FinTech відіграють вирішальну роль у відновленні довіри інвесторів до сектору фінансових послуг після глобальної фінансової кризи 2008 року. FinTech набуває все більшої популярності в усьому світі, замінюючи традиційні фінансові послуги у сфері платежів, банківської справи та комерції і, неминуче, створює нові можливості та виклики для фондового ринку [15].

Зі стрімким розвитком і популяризацією фінансових технологій їхня роль на фондовому ринку стає дедалі помітнішою. Фінансові технології не лише змінили спосіб доступу інвесторів до інформації, але й підвищують ефективність торгівлі, знижують торгові витрати, а також сприяють подальшому розвитку та волатильності фондового ринку. Тобто фінансові технології дедалі активніше трансформують функціонування фондового ринку, змінюючи як механізми обробки інформації, так і поведінку учасників торгів. Завдяки впровадженню цифрових рішень суттєво прискорюються процеси аналізу, прийняття інвестиційних рішень та виконання торгових операцій. Зростання точності та

прозорості інформаційних потоків сприяє формуванню більш довірливого середовища, знижуючи асиметрію інформації між учасниками ринку. Водночас автоматизація та алгоритмічна торгівля зменшують транзакційні витрати, але можуть посилювати короткострокову волатильність (рис. 1).

Рис. 1. Напрями впливу фінансових технологій на фондовий ринок

Джерело: власна розробка авторів

Основними напрямками впливу фінансових технологій на фондовий ринок є:

1. Прискорення швидкості передачі інформації. Розвиток фінансових технологій значно прискорив швидкість передачі інформації, що суттєво вплинуло на волатильність фондового ринку. Традиційно інвестори отримували доступ до ринкової інформації через традиційні медіа-канали, такі як газети та телебачення, що призводило до інформаційного запізнення та невизначеності. Однак із застосуванням фінансових технологій, таких як високочастотні торгові системи та інтелектуальні алгоритми, інформація може передаватися в режимі реального часу по всьому світу, що дозволяє інвесторам швидше реагувати на ринкові зміни. Таке прискорення швидкості передачі інформації не лише

прискорює прийняття інвестиційних рішень, але й робить реакцію ринку більш оперативною та чутливою.

2. Стрімкий розвиток фінансових технологій суттєво підвищив точність і прозорість інформації на фондовому ринку. Із впровадженням фінансових технологій доступ до інформації та її поширення стали зручнішими й всеохопними, що суттєво підвищило точність і прозорість. Завдяки застосуванню фінансових технологій інвестори можуть користуватись різноманітними інструментами аналізу даних і платформами для отримання актуальної та точної ринкової інформації, зокрема фінансових показників компаній, аналізу ринкових трендів та моніторингу громадських настроїв, що допомагає приймати обґрунтованіші інвестиційні рішення. Застосування фінансових технологій, зокрема Bigdata-аналітики та блокчейну, підвищує точність і прозорість інформації на фондовому ринку, що з одного боку сприяє зниженню волатильності завдяки більш раціональній поведінці інвесторів, а з іншого – посилює коливання у випадку раптових змін у доступній інформації.

3. Фінансові технології, впроваджені у фондову торгівлю (електронні платформи, алгоритмічні та високочастотні угоди), суттєво підвищують ефективність операцій, зменшуючи витрати й збільшуючи ліквідність, однак водночас роблять ринок більш чутливим до інформаційних потрясінь. В Україні зростає використання цифрових торгових платформ, таких як Interactive Brokers [16] або CapTrader [17], які надають доступ до біржових операцій онлайн. Все більше інвесторів користуються мобільними застосунками та платформами для купівлі-продажу цінних паперів, зокрема облігацій внутрішньої державної позики (ОВДП) у режимі реального часу. Це дозволяє зменшити часові затрати та трансакційні витрати, сприяє розвитку внутрішнього фондового ринку та залученню населення до інвестування.

4. Стрімкий розвиток фінансових технологій значно знижує витрати на торгівлю на фондовому ринку. Традиційно торгівля на фондовому ринку здійснювалася через складні ручні процедури та численних посередників, що

призводило до високих витрат і різноманітних комісій. Проте з поширенням фінансових технологій, зокрема електронних торгових платформ, блокчейн-технологій і смарт-контрактів, вартість операцій значно знизилася.

По-перше, застосування фінансових технологій робить процес торгівлі більш автоматизованим і цифровим, що дозволило зменшити витрати на оплату праці та посередницькі комісії. Блокчейн-технології забезпечують децентралізоване та автоматизоване розрахункове обслуговування, що скорочує час і вартість розрахунків.

По-друге, поширення електронних платформ підвищило конкуренцію між біржами та брокерами, що змусило їх знижувати комісії. Крім того, фінансові інновації сприяють персоналізації фінансових послуг і створенню нових інструментів, які дозволяють задовольнити потреби широкого кола інвесторів за нижчою вартістю.

В Україні запуск таких сервісів, як «Дія» [18] і «ICU Trade» [19], спростили доступ до інвестиційних інструментів і дозволили дрібним інвесторам торгувати державними облігаціями та акціями без значних комісій. Також розробка API-сервісів для брокерських компаній дає можливість проводити угоди без участі класичних посередників, зменшуючи витрати на обслуговування.

5. Сприяння інноваціям фондового ринку. Стрімкий розвиток фінансових технологій не лише знижує витрати на торгівлю на фондовому ринку, але й активно стимулює інновації фондового ринку. Просування інновацій забезпечує фондовий ринок новими інструментами та можливостями. Інновації у сфері фінансових технологій сприяють диверсифікації методів і продуктів фондової торгівлі. Важливою інновацією є розвиток фінансових технологій для малих інвесторів. Наприклад, мобільні додатки iPlan [20] або Treeum [21], дозволяють користувачам автоматизувати портфельний аналіз, а також отримати доступ до інвестиційних інструментів фондового ринку без необхідності великих початкових вкладень. Це спрощує процес інвестування і відкриває нові можливості для широкої аудиторії. Також варто відзначити активну участь

банків, таких як АТ КБ «ПриватБанк», в розвитку фондового ринку. Через мобільний додаток банку клієнти можуть безпосередньо придбати ОВДП, що знижує бар'єри для інвестування та мінімізує витрати на транзакції [22]. Однією з найбільш перспективних інновацій є впровадження блокчейн-технологій. Українські державні інституції, зокрема Мінцифри, реалізують пілотні проекти щодо токенизації активів, що дозволяє впроваджувати цифрові облігації та інші фінансові інструменти. Це створює основу для розвитку цифрової економіки в Україні, зокрема в рамках впровадження електронної гривні.

б. Сприяння технологічному розвитку фондового ринку є важливим аспектом для забезпечення його ефективного функціонування та інтеграції з глобальними фінансовими системами. Впровадження новітніх технологій дозволяє значно підвищити швидкість, прозорість та безпеку операцій, знижуючи транзакційні витрати та покращуючи доступність ринку для різних категорій інвесторів. Одним із прикладів є застосування сучасних електронних торгових систем на таких майданчиках, як Українська біржа, де впроваджена система SLTrade [23]. Це дозволяє значно збільшити швидкість виконання угод, автоматизувати розрахунки та забезпечити прозорість формування цін. Завдяки таким інноваціям зменшується час виконання операцій, що, в свою чергу, сприяє покращенню ліквідності та зниженню витрат на торгівлю. Важливим чинником технологічного розвитку є інтеграція систем електронної ідентифікації, що дозволяє значно спростити процеси реєстрації на ринку та здійснення операцій для інвесторів. Такі рішення, як BankID в Україні, дозволяють клієнтам здійснювати фінансові операції онлайн з високим рівнем безпеки, що в свою чергу сприяє розвитку ринку для широкого кола інвесторів.

Висновки. Фінансові технології значно впливають на функціонування фондового ринку, сприяючи його модернізації через впровадження автоматизації, високочастотної торгівлі, блокчейн технологій та штучного інтелекту. В Україні ці інновації мають потенціал підвищити ефективність операцій, зменшити транзакційні витрати, покращити доступ до ринку для

різних категорій інвесторів і збільшити прозорість ринкових процесів. Важливим аспектом є значне скорочення часу виконання угод завдяки електронним платформам і автоматизованим системам, що не тільки знижує витрати на торгівлю, але й підвищує ліквідність фондового ринку, залучаючи нових інвесторів і забезпечуючи його стабільність.

Основними проблемами впровадження FinTech у діяльність фондового ринку України є: низький рівень технологічної інфраструктури, український фондовий ринок ще не повністю адаптований до широкого використання передових фінансових технологій, що обмежує його конкурентоспроможність; відсутність чітких і адаптованих до нових технологій законодавчих актів, що регулюють криптовалюти, цифрові активи та нові фінансові інструменти, створює невизначеність і можливість виникнення юридичних колізій, що стримує розвиток інновацій на ринку; зростання кількості кіберзагроз, що ставить під сумнів безпеку проведення операцій на фондовому ринку; нерівні умови для різних груп інвесторів.

На основі дослідження варто окреслити перспективи впровадження FinTech у діяльність фондового ринку України:

1. Інтеграція в глобальні фінансові ринки, залучаючи іноземні інвестиції та підвищуючи свою конкурентоспроможність на міжнародному ринку.

2. Продовжувати роботу над розвитком сучасної торгової інфраструктури, зокрема за допомогою інтеграції нових цифрових платформ, що дозволить залучити нових учасників ринку, зокрема дрібних інвесторів.

3. Одним з важливих кроків має стати створення і вдосконалення правових норм, що регулюють новітні фінансові інструменти і технології, включаючи криптовалюти та блокчейн, а також покращення процедур ліцензування і регулювання нових фінансових інститутів.

4. Зростання кіберзагроз ставить перед Україною завдання розробити національні стандарти кібербезпеки для фінансових ринків і залучати міжнародних партнерів для навчання та підтримки в цій сфері.

У підсумку, технологічний розвиток фондового ринку в Україні відкриває нові можливості для залучення інвестицій та розвитку ринку, однак потребує вирішення низки актуальних проблем для забезпечення його стійкості та розвитку в умовах швидких змін.

Список використаних джерел

1. Шкарлет С. М., Дубина М. В., Жук О. С. Теоретичні аспекти визначення сутності категорії «Fintech». *Науковий вісник Полісся*. 2019. № 1(17). 148–157. [https://doi.org/10.25140/10.25140/2410-957620191\(17\)148-157](https://doi.org/10.25140/10.25140/2410-957620191(17)148-157).
2. Балицька М. В., Бровенко К. С. Фінансові технології як драйвер розвитку фінансових ринків. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 9. С. 59–65. DOI: [10.32702/2306-6814.2021.9.59](https://doi.org/10.32702/2306-6814.2021.9.59).
3. Вергелюк Ю. В. Потенціал використання блокчейн технологій на фінансовому ринку. *Економіка та суспільство*. 2022. № 38. С. 1–6. DOI: [10.32782/2524-0072/2022-38-15](https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-38-15).
4. Hrubliak, O., Popelo, O., Shaposhnykov, K., Ostrovska, N., Krylov, D. Digital currency of the central banks: trends of the euro area and prospects of the use within the implementation of the European green deal. *Journal of Theoretical and Applied Information Technology*. 2024. № 102(7). С.2954–2967. DOI: [10.32702/2306-6814.2024.102\(7\).2954-2967](https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.102(7).2954-2967).
5. Боженко В. В. Вплив цифровізації на розвиток фінансових технологій. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2021. № 22. С. 11–15. DOI: [10.31891/2307-5740-2021-292-2-2](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2021-292-2-2).
6. Вергелюк Ю.В. Інвестування на ринку FINTECH. *Modeling the development of the economic systems*. 2023. № 1. С. 50–56. DOI: <https://doi.org/10.31891/mdes/2023-7-7>.
7. Сундук Т. Ф., Бабенко-Левада В. Г., Скорба О. А., Чорновол А. О. Щодо розвитку цифрових технологій в фінансовому секторі (український кейс). *Академічні візії*. 2023. № 17. С. 1–7. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7774205>.

8. Haddad C., Hornuf L. The impact of Fintech startups on financial institutions' performance and default risk. *CESifo Working Paper*. 2021. № 9050. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3837778>.

9. Коваленко Ю. М. Тенденції розвитку FINTECH на міжнародних і національних фінансових ринках в умовах цифровізації економіки. *Baltija Publishing*. 2022. С. 64–87. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-292-0-4>.

10. Дунська А., Лагодієнко В., Ткаченко А. Формування на сучасному етапі ринку фінансових технологій в світовій економіці. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2023. № 324(6). С. 273-278. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2023-324-6-46>.

11. Григораш О. В. Волошин І. А. Перспективи розвитку Fintech в Україні та світі у 2024 році. *Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова*. 2024. Т. 29. Вип. 3(101). С. 23-28. DOI: <https://doi.org/10.32782/2304-0920/3-101-4>.

12. Nguyen T. T. N. Application of Fintech Financial Technology in the Stock Market in Vietnam. *Business and Economic Research*. 2024. № 14(4):166. DOI:10.5296/ber.v14i4.22440.

13. Yang M. D. A Study of the Impact of Financial Technology on Stock Market Volatility. *Investment and Entrepreneurship*. 2022. № 33(16): 14-16. DOI: 10.32629/memf.v5i2.1952.

14. Zhao Z. The Impact of Financial Technology on Stock Market Volatility. *Modern Economics & Management Forum*. 2024. № 5(2):156. DOI:10.32629/memf.v5i2.1952.

15. Breidbach C., Maglio P. Accountable algorithms? The ethical implications of data-driven business models. *Journal of Service Management*. 2020. DOI:10.1108/JOSM-03-2019-0073.

16. Interactive Brokers. URL: <https://www.interactivebrokers.com/en/general/about/info-and-history.php> (дата звернення: 29.04.2025).

17. CapTrader. URL: <https://www.captrader.com/en/media-library-2/tws-trader-workstation-help/> (дата звернення: 29.04.2025).
18. Військові облигації. Сайт «Дія». URL: <https://militarybonds.dii.gov.ua/> (дата звернення: 29.04.2025).
19. Торговий кабінет ICU Trade. URL: <https://online.icu/trade-system-and-apps/> (дата звернення: 29.04.2025).
20. Фінансово-інвестиційний iPlan. URL: <https://iplan.ua/about-us/> (дата звернення: 29.04.2025).
21. Онлайн-платформа Treeum. URL: <https://treeum.net/> (дата звернення: 29.04.2025).
22. Облігації внутрішньої державної позики України. АТ КБ «Приватбанк». URL: <https://privatbank.ua/ovdp> (дата звернення: 29.04.2025).
23. Українська біржа поновлює торги на Ринку котирувань. Українська біржа. URL: <https://www.ux.ua/a9316> (дата звернення: 29.04.2025).